

فصلنامه علمی

انجمن علوم و فنون دریایی ایران

Iranian Society of Marine
Science & Technology

سال هفتم - شماره ۱ - زمستان ۱۳۹۲

پدیدآورندگان

انشارات انجمن علوم و فنون دریایی ایران

صاحب امتیاز:

انجمن علوم و فنون دریایی ایران

مدیرمسئول:

دکتر محمد رضا بنازاده ماهانی

سر دبیر:

دکتر محمد تقی زمانیان

مدیر داخلی:

پریچهر مظاهری

هیات تحریریه:

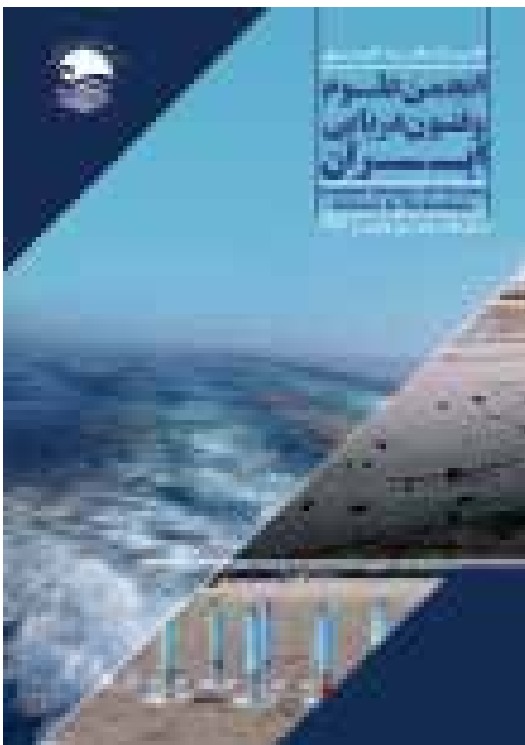
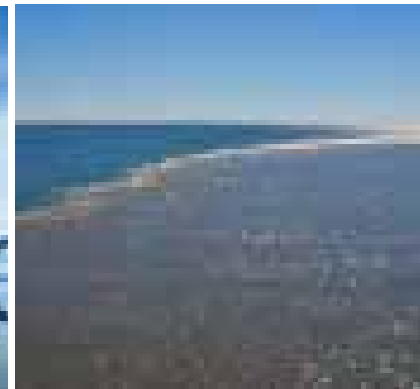
دکتر وحید چگینی، دکتر مجتبی ذوالجودی

همکاران نشریه:

مژگان قاضی میرسعید، علی شیخ بهایی

طراحی و صفحه آرایی:

محمد مهدی پوروحید

طرحی نو (۱)

دکتر محمدتقی زمانیان

عضوهیات مدیره انجمن علوم و فنون دریایی

وضع هوا بر اقلیم، محیط زیست و همه ی فعالیت های عمرانی، توسعه ای، کشاورزی، صنعتی، آب، ترابری، امور دفاعی و غیره را؛ دارد. این یک نگره ی علمی است که دو اقیانوس وجود دارند. یکی در دریا و دیگری در هوا این «دو» اقیانوس در ارتباط با یک دیگر هستند و نسبت به قوانین فیزیکی پاسخ می دهند. به بیان درست تر، جو و اقیانوس یک نظام را تشکیل می دهند که در این نظام، مبادله ی گرما، تکانه و آب در سطح تماس هوا و دریا صورت می پذیرد. به همین دلیل در هواشناسی، اقیانوس ها دارای اهمیت ویژه ای هستند. این اقیانوس ها؛ به هم راهی یخ کره، سنگ کره و زیست کره؛ سیاره ی ما را با تنظیم اقلیم آن، برای حیات موجودات، حفظ می نمایند. هواشناسی علاوه بر رشته های نظری مانند هواشناسی هم دیدی، هواشناسی پویایی یا هواشناسی فیزیکی؛ دارای رشته های فراوان کاربردی است. یکی از مهم ترین این رشته ها؛ «هواشناسی دریایی» است و این، به آن دلیل است که به قدری جو و اقیانوس بر هم، تأثیر گذارند که نمی توان هر کدام از آن ها را مجزاً مطالعه نمود. به این جهت، جو و اقیانوس؛ گرچه از نظر مرزها و چگالی با هم متفاوت هستند ولی هر دو یک نظام تلقی می گردند و باز، به همین دلیل، تمامی دستور ها و مدل های به کار رفته ی در جو و اقیانوس؛ شبیه هم، هستند.

هم چنین، دریا ها و سواحل، حلقه ی اتصال و پیوند کشور ها با یک دیگر بوده و ایران با ۵۸۰۰ کیلومتر خط ساحلی - با احتساب جزایر - سهم قابل توجهی از این پیوند را برخوردار است و یک کشور دریایی، محسوب می گردد. بهره برداری بهینه و پای دار، از این نعمت بزرگ الهی، تکلیفی است که بر دوش ما و نسل های آینده نهاده شده است. باید با بهره گیری از اندیشه ای درست؛ کار بستن آخرین دست آورد های علمی و فن آوری بشر و اتخاذ تدبیرهای مناسب؛ نسبت به عمران و آبادانی هر چه بیش تر سواحل و برنامه ریزی نظام مند؛ برای افزایش بهره وری پای دار از این ثروت خدا دادی؛ تلاش کرده و به درستی سپاس گزار این نعمت ارزش مند الهی باشیم.

اقیانوس های جهان یک عنصر کلیدی در فیزیک نظام اقلیم هستند. اقیانوس ها حاوی ۹۷٪ آب کره ی زمین بوده و حدود ۷۱٪ سطح زمین را نیز می پوشانند. به عنوان یک منبع ذخیره، اقیانوس ها بخار آب جو را برای باران و برف روی سطح زمین، فراهم می آورند. دریاها یا محیط های اقیانوسی، در بسیاری از کشورها نقش بسیار کلیدی و راه بردی در چرخش امور آن کشور ها، دارا هستند. نقش های اقتصادی، گردشگری، دفاعی، ورزشی، منابع طبیعی و الهام بخشی به ذوق و ادب ملت ها، در بسیاری از جای ها؛ در وابستگی به دریاها و امور مرتبط با آن ها، پر رنگ تر است.

به این ترتیب، علوم و فن آوری های مرتبط به محیط های اقیانوسی دارای اهمیتی راه بردی می شوند به گونه ای که کشورهای پیشرفته، حساب ویژه ای را برای این علوم و فنون باز نموده اند و بنا بر این تمامی علوم و فنون مرتبط با دریا ها، دارای اهمیت فوق العاده ای هستند. از سویی دیگر؛ هواشناسی یا «دانش حرکت هوا» علمی است که به شکل سازمان یافته، با دیده بانی های فراسنج های هواشناختی و اقیانوس شناختی؛ در سده ی نوزدهم آغاز شده و در خلال قرن بیستم از جنبه های نظری و عملی، تحول بسیار گسترده ای پیدا کرده است. البته این پیش رفت مدیون توسعه ی دانش و فن آوری هایی مانند ریاضیات، فیزیک، الکترونیک و رایانه ها به شکل ویژه؛ و سایر علوم و فن آوری های دیگر به شکل عام، در سده ی بیستم، است. امروزه هواشناسی، به گونه ای در بخش های مختلف رشد جوامع انسانی، کار برد پیدا کرده، که کلید پیش رفت کشور ها محسوب می شود. این مفهوم به شکل خلاصه به این معنی است که کشور های توسعه یافته؛ در واقع دارای یک هواشناسی توسعه یافته هستند.

هواشناسی دانشی بین رشته ای است، که نه تنها به دلیل کاربردهای فراوانی که دارد سودمند است؛ بلکه حقایق بسیاری از جو زمین و فضای پیرامون آن را روشن می سازد. کم تر زمینه ای از فعالیت های انسانی را می توان یافت که متأثر از جو زمین نباشد. شناخت کامل پدیده های جوی که از طریق دانش هواشناسی میسر خواهد شد، حکایت بر تأثیر مستقیم

اشاره قرآن به مرز میان آب شور و شیرین

در سوره الرحمن آیات ۲۲-۲۱-۲۰-۱۹ :

مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ (۱۹) بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَا يَبْغِيَانِ (۲۰) فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ (۲۱) يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللَّوْزُ وَالْمَرْجَانُ (۲۲)

۱۹. دو دریا را به گونه ای روان کرد که با هم برخورد کنند. ۲۰. اما میان آن دو حد فاصلی است که به هم تجاوز نمی کنند. ۲۱. پس کدامین نعمت‌های پروردگارتان را انکار می کنید؟ ۲۲. از آن دو، مروارید و مرجان خارج می شود.

بیشترین دلیلی که باعث وقوع چنین پدیده ای می شود غلظت شوری و شیرینی دریاهاست که باعث جلوگیری از ترکیب آنها می شود در آیات دیگری از قرآن نیز به طور دقیق به این موضوع اشاره شده است:

سوره مبارکه فرقان آیه ۵۳:

«وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هَذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهَذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَحِجْرًا مَّهِجُورًا»
و اوست کسی که دو دریا را موج زنان به سوی هم روان کرد این یکی شیرین و آن یکی شور و تلخ است و میان آن دو حریمی استوار قرار داد.

سوره مبارکه فاطر آیه ۱۲:

وَمَا يَسْتَوِي الْبَحْرَانِ هَذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ سَائِغٌ شَرَابُهُ وَهَذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَمِن كُلِّ تَاكُلُونَ لَحْمًا طَرِيًّا وَتَسْتَخْرِجُونَ حَبِيَّةً تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى الْفُلْكَ فِيهِ مَوَاجِرَ لَتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلِعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ
این دو دریا یکسان نیستند: یکی آبش شیرین و گواراست و یکی شور و تلخ، از هر دو گوشت تازه می خورید، و از آنها چیزهایی برای آرایش تن خویش بیرون می کشید و می بینی که کشتی ها برای یافتن روزی و غنیمت، آب را می شکافند و پیش می روند، باشد که سپاسگزار باشید.

سوره مبارکه نمل آیه ۶۱:

أَمْ نَجْعَلُ الْأَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلْ خَالَهَا أَنْهَارًا وَجَعَلْ لَهَا رَوَاسِيَ وَجَعَلْ بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا ءِإِنَّ اللَّهَ بَلَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ۶۱

[آیا شریکانی که می پندارند بهتر است] یا آن کس که زمین را قرارگاهی ساخت و در آن رودها پدید آورد و برای آن، کوهها را [مانند لنگر] قرار داد، و میان دو دریا برزخی گذاشت؟ آیا معبودی با خداست؟ [نه،] بلکه بیشترشان نمی دانند.

ترجمه و تفسیر: حضرت ایت اله مکارم شیرازی

فرمانده معظم کل قوا در بازدید یگان های نیروی دریایی ارتش در بندر عباس

خداوند متعال را سپاسگزارم که به من این توفیق را داد که برای تجدید عهد و تجدید دیدار و گفتن صمیمانه‌ی خسته‌نباشید به شما عزیزان، فرماندهان، کارکنان و جوانان عزیز، امروز در این میدان حضور پیدا کنم.

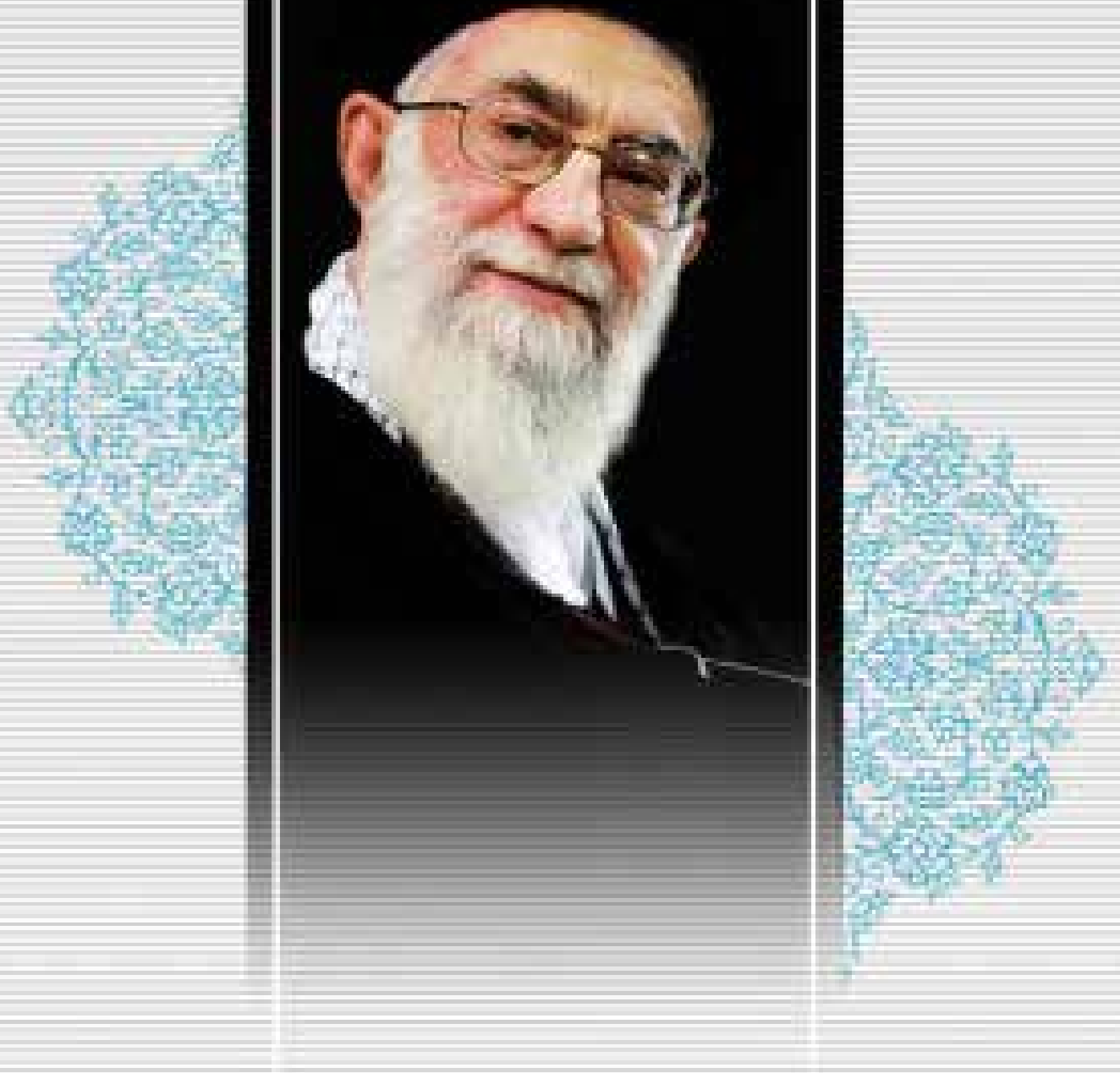
یقین بدانید امروز یکی از مؤثرترین کارها، کاری است که شما در نیروهای دریایی ارتش و سپاه به انجام دادن آن مشغولید: جبران عقب‌افتادگی‌های طولانی سالهای درازی که حکومت‌های طاغوتی نگذاشتند و زمینه‌ی پیشرفت دریانوردی و حضور دریایی را برای ایران عزیز فراهم نکردند. تلاش مضاعف شما امروز باید آن عقب‌افتادگی‌های طولانی‌مدت را جبران کند.

همان طوری که همه‌ی ما میدانیم، دریا برای یک کشور، یک فرصت بزرگ برای پیشرفت و حفظ منافع ملی است. فواید دریا برای یک کشور و یک ملت، فواید راهبردی است؛ فواید بزرگ و کلان است. کسانی با تسلط بر دریا و دریانوردی در طول قرنهای پی‌درپی - تقریباً در طول چهار قرن - توانستند قدرت بین‌المللی خودشان را تا سرزمینهای دوردست گسترش دهند. به ملت‌ها ظلم شد، سرزمین‌ها غصب شد، منابع ملت‌ها تزییع شد؛ اما آن دولت‌ها و کشورهای مسلط بر دریا توانستند از این طرق ظالمانه برای خود حیثیت‌های مادی و قدرتهای بزرگ فراهم بیاورند. ملت‌های منطقه‌ی ما، چه در خلیج فارس، چه در دریای عمان، سالهای متمادی - شاید ده‌ها سال - عادت کرده بودند که صدای قدرتمدارانه و زورگویانه‌ی کسانی را که سوار بر ناوهای جنگی میشدند و از دوردستها به این منطقه می‌آمدند، بشنوند و در مقابل آنها سکوت کنند و دم فرو بندند.

از آغاز تشکیل نظام جمهوری اسلامی، ما هرگز هیچ کشوری را، هیچ قدرتی را به رویارویی و جنگ تشویق نکردیم و نخواهیم کرد و تا آنجائی که بتوانیم، از هر گونه رویارویی حساب شده یا تصادفی جلوگیری میکنیم - این به جای خود محفوظ است - ما یک ملت صلح‌طلبیم؛ اما آن کسانی که پیشرفت کار خودشان را با حضور نظامی، با تحکم نظامی، با زورگوئی‌های معمول میخواهند تأمین کنند، باید در مقابل خودشان یک ملت مقتدر را حس کنند؛ و مظهر اقتدار ملت در دریا، شما نیروهای دریایی هستید که در سرتاسر این ساحل طولانی استقرار دارید.

هر روز و شب شما، هر دوره‌ی کاری شما، هر مسئولیت عملیاتی یا پشتیبانی یا آموزشی شما یک حسنه است؛ یک اقدام در راه منافع ملت ایران و سربلندی جمهوری اسلامی ایران است. خدای متعال این مجاهدت را - مجاهدتی که بسیاری هم آن را نمیشناسند؛ در حقیقت مجاهدت خاموش را - به حساب می‌آورد و برای شما اجر و ثواب در دیوان الهی مقرر میفرماید. آنچه میتوانید، در این تلاش مقدس، صادقانه و مخلصانه و با همه‌ی توان و نیرو مجاهدت کنید و ادامه بدهید و بدانید که این کشور و این نظام و این ملت مدیون شما جوانانی است که اقتدار او را تجسم میبخشید و نشان میدهید.

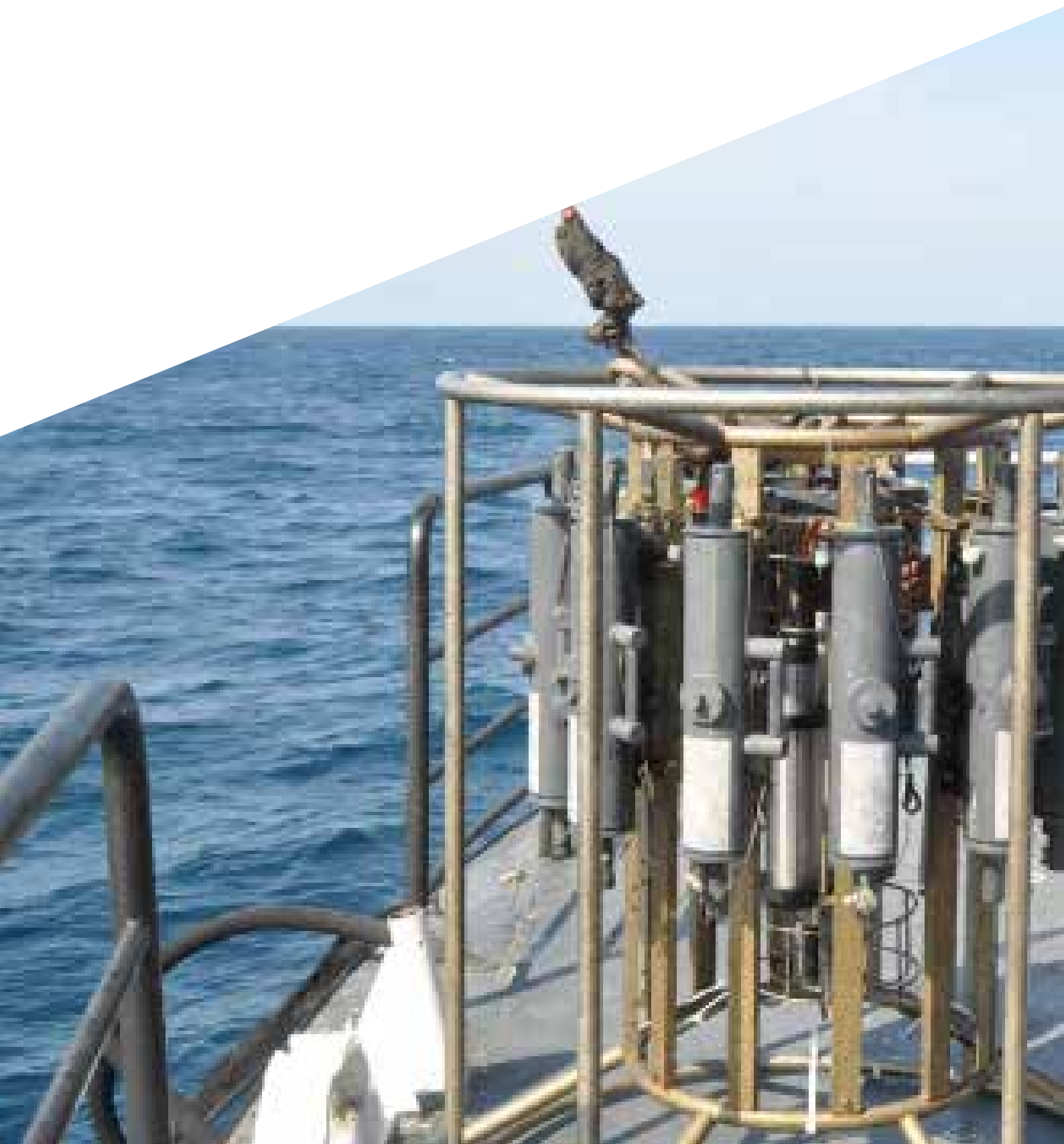
این منطقه با حضور نیروهای مسلح کارهای بزرگی دارد؛ چه منطقه‌ی دریای عمان و چه منطقه‌ی سواحل خلیج فارس. دستگاه‌های دولتی و مسئولان گوناگون کشور موظفند همکاری‌های لازم را با نیروهای مسلح انجام دهند تا این کارها به بهترین وجه انجام بگیرد. به شما بگویم بدانید اجر شما، زحمات شما پیش خدای متعال محفوظ است و خود شما، خانواده‌های شما، کسان شما، مسلماً مورد لطف و تفضل الهی و ان‌شاءالله دعای حضرت بقیة الله (ارواحنا فداه) قرار خواهند داشت.

خبرنامه علوم و فنون دریایی

■ اخبار علمی
دریایی

پیام دکتر بهنام، رییس موسسه بین المللی اقیانوس شناسی به مناسبت روز جهانی اقیانوس

از فرصت‌های جدید برای مدیریت بهتر منابع زیستی و غیر زیستی بهره‌مند شوند، و تنوع زیستی اقیانوس را حفاظت کنند، و مزایای خدمات و منابع دریاهای آزاد مانند منابع ژنتیکی دریایی و بهره‌برداری پایدار از دریای عمیق و همچنین منافع پژوهش‌های دریایی را به اشتراک بگذارند.

موسسه بین‌المللی اقیانوس‌شناسی (IOI) که مأموریت حال و آینده خود را تربیت و آموزش از طریق نشریه‌های علمی و تعاملات بین‌المللی قرار داده است، این چالش‌ها و فرصت‌ها را در نظر گرفته و آموزش رویارویی با آن‌ها را در برنامه‌های آموزشی و تربیتی خود در زمینه حاکمیت دریاهای آزاد و مناطق فرامرزی قرار داده است. حالا که ما جدیداً به ثروت و غنای دریاهای آزاد پی برده و در آستانه بهره‌برداری شدیدی از این منابع هستیم؛ و این بهره‌برداری با پیشرفت فناوری همراه شده است، زمان آن فرارسیده که به عنوان یک اصل کلی در نظر بگیریم که پایداری اقیانوس‌ها به این بستگی دارد که چگونه مناطق فراملی حاکمیت می‌شوند. دکتر بهنام در خاتمه پیام خود افزود آخرین دگرگونی در حاکمیت اقیانوس نیز مستلزم آن است که ما فراتر از قلمرو ملی خود بنگریم تا بتوانیم برای کمک به نسل حاضر و آینده، خردمندانه و پایدار بردیاهای آزاد و مناطق فراملی نظارت کنیم و به شالوده‌های اخلاقی اصل میراث مشترک بشریت، پایبند باشیم.

رییس موسسه بین‌المللی اقیانوس‌شناسی (IOI) به مناسبت بزرگداشت روز جهانی اقیانوس پایداری از دریاهای اقیانوس‌ها را مورد تأکید قرار داد. دکتر اونی بهنام به مناسبت روز جهانی اقیانوس که مصادف است با ۸ ژوئن و ۱۸ خرداد موضوع «پایداری» از دریاهای اقیانوس‌ها را مورد تأکید قرار داد و گفت «بیباید با هم اطمینان دهیم که اقیانوس‌ها می‌توانند پایداری آینده ما را تضمین کنند.»

در این پیام آمده است، سازمان ملل متحد شعار امسال را خود برای روز جهانی اقیانوس با موضوع «پایداری» انتخاب کرده است: «بیباید با هم اطمینان دهیم که اقیانوس‌ها می‌توانند پایداری آینده ما را تضمین کنند.» ما در آستانه تغییر الگوها در حاکمیت پایدار اقیانوس به ویژه در مناطقی فراتر از قلمرو ملی هستیم. زمانی که کنوانسیون حقوق دریا سازمان ملل متحد (UNCLOS) ایجاد شد، دانش علمی در زمینه تنوع زیستی اقیانوس‌ها و پیشرفت فناوری کشف منابع زیستی و غیر زیستی دریاهای عمیق، فراتر از حد تصور بود. در نتیجه نبود این دانش در آن زمان، امروز ما شاهد نقص در حاکمیت اقیانوس‌ها و عدم تعادل بین کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه، هم در مدیریت و هم در بهره بردن از آنچه در واقعیت میراث مشترک بشر است، هستیم.

کشورهای در حال توسعه به ویژه آن‌هایی که کمتر توسعه یافته‌اند، به ظرفیت‌سازی از طریق آموزش نیازمند هستند. ظرفیت‌سازی برای آن‌ها این امکان را فراهم می‌کند که آگاهی خود را افزایش دهند،

■ عضویت ایران در کمیته علمی تحقیقات جنوبگان

دکتر وحید چگینی رییس پژوهشگاه که به نمایندگی از جمهوری اسلامی ایران در این نشست شرکت کرده بود، در این باره اظهار داشت: درخواست جمهوری اسلامی ایران برای عضویت در کمیته علمی تحقیقات جنوبگان (SCAR) در سی و سومین نشست این کمیته که در روز دوشنبه مورخ ۱۰ شهریور ۱۳۹۳ در شهر اوکلند، کشور نیوزلند برگزار شد، پس از بررسی به تصویب رسید. چگینی در خصوص اهمیت عضویت در این کمیته گفت: جنوبگان نقش کلیدی در شناخت مسایل جهانی و زیست محیطی دارد و در ۵۰ دهه اخیر فرصت های بی نظیری را برای دانشمندان فراهم کرده است تا به بررسی میدا پیدایش قاره ها، آلودگی زمین و تغییر در آب و هوای این کره خاکی پی ببرند. تاکنون کشورهای مختلفی پایگاه های تحقیقاتی خود را در این منطقه ایجاد کرده اند که از پیشگامان آن ها می توان کشور روسیه و امریکا را نام برد. کمیته علمی تحقیقات جنوبگان، کمیته ای است که تحت پوشش شورای بین المللی علوم (International Council for Science, ICSU) فعالیت می کند. راه اندازی، توسعه و هماهنگی برای تحقیقات علمی بین المللی در زمینه جنوبگان از فعالیت های این کمیته بین المللی محسوب می شود. SCAR اطلاعات علمی خود در زمینه قطبین و نقش جنوبگان در سامانه کره زمین را به نشست های مشورتی پیمان جنوبگان و دیگر سازمان های بین المللی از جمله UNFCC و IPCC ارایه می دهد. چگینی تصریح کرد نشست های SCAR هر دو سال یکبار با حضور کشورهای عضو تشکیل می شود که جمهوری اسلامی ایران نیز در سی و سومین نشست آن به عضویت در این کمیته بین المللی درآمد. پژوهشگاه ملی اقیانوس شناسی و علوم جوی نیز با توجه به اهمیت جنوبگان در آینده اقتصادی و سیاسی جهان و اهمیت آن برای جمهوری اسلامی ایران، مرکز ملی تحقیقات جنوبگان را تاسیس نمود. همچنین پژوهشگاه ملی اقیانوس شناسی و علوم جوی به عنوان هماهنگ کننده ملی بسیاری از سازمان های تحقیقاتی، در جهت تاسیس ایستگاه دایمی جمهوری اسلامی ایران نیز اقداماتی را از جمله عضویت در کمیته علمی تحقیقات جنوبگان انجام داده است. از جمله فعالیت های دیگری که تا کنون از از طرف پژوهشگاه ملی اقیانوس شناسی و علوم جوی به انجام رسیده است می توان موارد زیر را نام برد:

اعزام نخستین دانشمند ایرانی به جنوبگان با همکاری کشورهای دارای پایگاه در جنوبگان، تهیه طرح ملی تاسیس پایگاه دایمی جمهوری اسلامی ایران در جنوبگان و ارایه به تصمیم گیران، ایجاد مرکز ملی تحقیقات جنوبگان در ساختار پژوهشگاه ملی اقیانوس شناسی و علوم جوی، رایزنی با تصمیم گیران در سطوح مختلف از جمله مسوولان محترم وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی، معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، شورای عالی صنایع دریایی و سازمان های ذی ربط، چاپ کتاب و مقاله های علمی در این زمینه، بررسی حقوقی و آماده نمودن طرح نحوه پیوستن جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون جنوبگان (۱۹۵۹ میلادی)، رایزنی های بین المللی برای اعزام دانشمندان ایرانی به جنوبگان به همراه تیم های اکتشافی و انتخاب شریک خارجی برای انجام طرح.

■ موادشوینده تنوع زیستی خزر را تهدید می‌کند

مدیرکل محیط زیست
گیلان گفت: مصرف بیش
از اندازه مواد شوینده
تنوع زیستی خزر را تهدید
می‌کند.

داد: در حال حاضر آلودگی‌های خزر از حد استاندارد گذشته است و این امر به دلیل نبود وحدت رویه در مدیریت سواحل خزر است. وی خاطرنشان کرد: در سال‌های اخیر، خزر، هشدارهایی در مورد آلودگی‌های بیش از حد استانداردش به ما داد و یکی از آنها حضور شانه دار مهاجم در خزر بود که موجب کاهش ذخایر کیلکا شد. کاهش ماهیان خاویاری از جمله دیگر نشانه‌های آلودگی بیش از حد مجاز خزر است. مدیرکل محیط زیست گیلان افزود: مواد شوینده آسیب جدی به خزر وارد می‌کنند و با مصرف میزان بیش از اندازه استاندارد این مواد، خزر را با مشکل جدی مواجه کرده است. با افزایش آلودگی‌های خزر مخزن آبی کشورهای حاشیه مورد تهدید قرار خواهد گرفت، بنابراین همه باید نسبت به تنوع زیستی خزر حساس باشند.

وی با اشاره به مانوری که به مناسبت گرامیداشت روز جهانی خزر در انزلی برگزار شد، گفت: در این مانور ۲۰۰ نفر نیروی انسانی ۱۴ فروند کشتی و یک بالگرد شرکت دارند. میراث مشترک جهانی خزر در حال خطر است و در گیلان با این اعتبارات استانی کاهش آلودگی خزر به هیچ جا نمی‌رسد. مدیرکل محیط زیست گیلان گفت: هدف ما فعلا بازسازی و احیای خزر در حد ایده آل نیست زیرا آلودگی‌های خزر به طور مستقیم سلامت مردم گیلان را تهدید می‌کند.

وی اضافه کرد: هم اکنون خزر ۷۵ گونه گیاهی، ۱۳۳۲ گونه جانوری و ۸۵۰ نوع ماهی در خزر زندگی می‌کنند و حاشیه نشینان خزر وابستگی شدید به ماهیان اقتصادی این دریا دارند. برجی گفت: اگر روند آلوده شدن خزر رو به زیاد باشد؛ در آینده‌ای نه چندان دور مشاغل سنتی ماهیگیری و صیدهای فصلی تهدید واقع می‌شود. در گذشته ۹۰ درصد خاویار دنیا از خزر استحصال می‌شد اما امروز حضور ماهیان خاوریای در خزر اصلا وضعیت مناسبی ندارد. وی یکی دیگر از نشانه‌های آلودگی خزر را حضور ۱۰۰ هزار قلابه فک خزری عنوان کرد و گفت: در گذشته‌ای نه چندان دور جمعیت فک خزری در این دریا بیش از یک میلیون قلابه بوده است.

محمدرضا برجی با اشاره به اینکه «دریاچه خزر بزرگترین دریاچه لب شور دنیاست و در طول دوران تکاملی خود با تهدیدها و تخریب‌های زیادی مواجه بوده است»، توضیح داد: پس از فروپاشی شوروی این تخریب‌ها روند سریعتری به خود گرفته است. وی با بیان اینکه «شیب خزر رو به ایران است و این امر موجب می‌شود تا آلودگی‌های دیگر کشورهای حاشیه خزر که به این دریا وارد می‌شوند به سمت ایران بیاید»، اضافه کرد: آلودگی نفتی از مهمترین عوامل آلودگی دریای خزر محسوب می‌شود که بخشی با استخراج نفت، نشت شناورهای نفتی و یا غرق شدن این شناورها موجب افزایش آلودگی‌های نفتی در خزر می‌شوند.

برجی با اشاره به اینکه «دریای خزر یک محیط کاملا بسته است و خود پالایی تا زمانی که میزان آلودگی‌ها به اندازه استاندارد باشد، قابل انجام است»، ادامه

■ تنها یک پایگاه اورژانس دریایی فعال است!

دکتر امین صابری نیا گفت: دو مبحث خرید اورژانس دریایی و تکمیل آن به صورت خرید خدمت مطرح است. موارد مربوط به این موضوع در حال بررسی است و امیدواریم سریع‌تر به نتیجه بیانجامد. به گفته وی، پیش از این چهار اورژانس دریایی فعال بودند که به دلیل تحریم‌ها و همچنین مشکلات آمبولانس‌های دریایی، اکنون تنها یک پایگاه اورژانس دریایی در کشور فعال است. البته تلاش‌ها در حال انجام است که سه پایگاه دیگر نیز به فعالیت بازگردند.

■ رکورد حبس نفس در خلیج فارس ثبت شد

مسئول کمیته ثبت رکورد در استان بوشهر در این مراسم گفت: با وجود این که این رکورد از سوی سبجان بحری، شناگر گناوه‌ای، در ماه رمضان انجام شده بود؛ اما دوباره در آب‌های ساحلی گناوه انجام و ثبت رسمی شد. اشکان دشمن زبیری افزود: این شناگر توانست به مدت چهار دقیقه و ۳۶ ثانیه و ۸۶ صدم ثانیه زیر آب، نفس خود را حبس کند. وی اعلام کرد: مهدی تراب یکی دیگر از شناگران نیز توانست مسافت یک کیلومتری در آب‌های خلیج فارس را با دست و پای بسته در زمان ۴۲ دقیقه و ۱۵ ثانیه شنا و رکورد بزند

■ مانور مقابله با آلودگی نفتی دریا در انزلی

در ۲۱ مردادماه سال ۱۳۸۵ کنوانسیون حفاظت از محیط زیست دریای خزر (کنوانسیون تهران) برای پنج کشور ساحلی این دریا لازم الاجرا شد؛ برنامه محیط زیست سازمان ملل (UNEP) این روز را بعنوان روز دریای خزر یا دریای کاسپین نامگذاری کرده است. همه ساله به مناسبت روز جهانی دریای خزر برنامه‌هایی برای پاسداشت محیط زیست بزرگترین دریاچه جهان در کشورهای ساحلی این دریا برگزار می‌شود. به همین مناسبت امروز مانور جست و جو، نجات دریایی و مقابله با آلودگی نفتی دریا در بندر انزلی برگزار شد. در این مانور تیم جستجو و نجات دریایی فعال شده و یک فروند بالگرد، یک فروند شناور ناچی ۱۴، یک فروند قایق نجات (RESCUE) به منطقه اعزام شدند. همچنین بوم مهار لکه‌های نفتی به طول ۱۴۰ متر، اسکیمبر دیسکی با ظرفیت جمع آوری ۴۵ مترمکعب در ساعت، بوم و پد جاذب نفت به میزان مورد نیاز به کار گرفته شد و تیم آتش نشانی دریایی و خشکی به صورت آماده باش حضور داشتند ضمن این که تیم HSE بندر نیز با دو آمبولانس و دو پزشک در کنار اسکله آماده باش بودند. طبق سناریو فرضی طراحی شده یک فروند شناور صیادی کیلکاگیر هنگام برگشت از صید شبانه در نزدیکی اسکله ۱۰ به علت سرعت زیاد و خستگی مفرط فرمانده شناور به شدت به بدنه کشتی تانکری که در حال مانور برای پهلوگیری در اسکله بود، برخورد کرد. شناور صیادی دچار حریق شد و چهار نفر از کارکنان آن برای رهایی از آتش خود را به آب پرتاب کردند؛ فرمانده کشتی تانکر در این شرایط بلافاصله یک فروند قایق جان پناه بادی (لایف رافت) را برای نجات آنها به آب انداخت و دو نفر از آنها نجات یافتند و دو نفر دیگر یکی با شناور ناچی ۱۴ و دیگری با هلی کوپتر از آب خارج شدند. در این مانور، در بدنه کشتی تانکر به صورت فرضی شکافی ایجاد شده بود و بنابراین یک تیم غواصی به همراه تجهیزات ترمیم بدنه کشتی وارد عمل شد و پس از غوص کردن کنار کشتی تانکر، شکاف ایجاد شده در بدنه کشتی را با چسب‌های مخصوص و سیمان سودا ترمیم کردند. معاون دریایی و بندری اداره کل بنادر و دریانوردی گیلان و فرمانده عملیات گفت: این مانور در راستای اجرای کنوانسیون بین‌المللی آمادگی، مقابله و همکاری در برابر آلودگی نفتی (OPRC ۱۹۹۰) اجرا می‌شود.

■ ایجاد ایستگاه‌های اتوبوس دریایی در سواحل گیلان

حمید آذریور در جریان سفر یک روزه خود به شهرستان آستارا و حضور در جلسه کمیته راهبردی گردشگری دریایی منطقه یک گیلان، در گفتگوی کوتاه با خبرنگاران، به نقش ویژه شهرستان آستارا در توسعه این صنعت اشاره کرد و گفت: گردشگری دریایی می‌تواند از نظر اقتصادی برای استان گیلان بسیار تأثیر گذار باشد. وی ادامه داد: ایجاد ایستگاه‌های اتوبوس دریایی در سواحل گیلان در آینده‌ای نزدیک عملی خواهد شد و بندر آستارا در کنار بنادر انزلی، کباشهر و چمخاله نقش مهمی را در این مقوله ایفا می‌کند.

افزایش سفرهای دریایی در خزر

فرمانداری آستاراخان روسیه در گزارشی ضمن اعلام پایان نشست دو روزه وزرای حمل و نقل کشورهای ساحلی خزر، امضا توافقنامه راه اندازی پروژههای حمل و نقلی و ترانزیتی جدید و همچنین افزایش میزان مسافرت‌های دریایی در حوزه خزر را از جمله دستاوردهای این نشست دانست. همچنین، آخرین هماهنگی‌ها پیرامون چهارمین اجلاس سران کشورهای ساحلی دریای خزر که قرار است سپتامبر در آستاراخان برگزار شود، از دیگر موضوعات مورد بحث وزرای حمل و نقل ۵ کشور شرکت کننده بود. امضا موافقتنامه‌های ترانزیت کالا از طریق خاک کشورهای ساحلی دریای خزر، وضع تسهیلات در صدور ویزا و ایجاد سایر تسهیلات برای دست‌اندرکاران صنعت حمل و نقل و ترانزیت جاده‌ای و دریایی میان کشورهای ساحلی دریای خزر از جمله مهمترین برنامه‌های این دور مذاکرات و نشست سران کشورهای ساحلی خزر بوده و خواهد بود. ایران، ترکمنستان، آذربایجان، قزاقستان و روسیه از جمله کشورهای ساحلی دریای خزر هستند که در زمینه حمل و نقل و ترانزیت جاده‌ای و دریایی تعاملات فعالی دارند.

هتل شیشه‌ای در قطب شمال

به گزارش Koen Olthuis از دفتر معماری Docklands یک هتل شناور شیشه‌ای به شکل دانه برفی غول پیکر در میان دریا و دور از ساحل طراحی کرده است که دارای ۸۶ اتاق، سالن‌های کنفرانس و آبگرم است. برای رفتن به این هتل شیشه‌ای باید با قایق از بندر ترومسو، شمال دایره قطب شمال، حرکت کرد. این هتل محلی ایده‌آل برای مشاهده شفق قطبی است؛ زیرا به اندازه کافی از شهر و آلودگی‌های نوری آن دور است. این طراح گفت: افرادی که در دریا دچار دریازدگی یا اضطراب می‌شوند، نگران تکان‌های هتل نباشند؛ چراکه هتل روی ساختار جامدی به قطر ۱۲۰ متر بنا می‌شود که جلوی تکان‌های آن را می‌گیرد. ساخت و ساز این قصر شیشه‌ای تا شروع تابستان آینده طول می‌کشد و در دسامبر ۲۰۱۶ راه‌اندازی می‌شود.

■ شناسایی گونه جدید مرجان‌ها در دریای سرخ

به گزارش ساینس ورد ریپورت، زیست‌شناسان پس از برخورد به یک صخره مرجانی سخت در دریای سرخ دریافتند که گونه جدیدی از صخره‌های مرجانی است. این صخره مرجانی سخت که *Pachyseris inattesa* نام دارد بخشی از تیره صخره‌های مرجانی هستند که اغلب به آنها عنوان «مرجان‌های پوست فیلی» یا «مرجان‌های مخملی» اطلاق می‌شود. این عنوان به دلیل ظاهر چین‌دار به آنها داده شده است. این مرجان‌ها در شکل‌گیری ساختار صخره‌های مرجانی که یکی از مهمترین زیستگاه‌های موجودات دریایی و آبزیان حیاتی هستند نقش موثری دارند. یافته‌های جدید به عنوان بخشی از برنامه‌ای موسوم به «تنوع زیستی دریای سرخ عربستان سعودی» حاصل شده است. این برنامه در سال ۲۰۱۲ میلادی با هدف افزایش دانش علمی از تنوع زیستی موجود در صخره‌های مرجانی عربستان سعودی آغاز شد.

این صخره مرجانی هنگامی کشف شد که زیست‌شناسان در حال انجام مطالعات ریخت‌شناسی و جزء به جزء از صخره‌های مرجانی بودند. مطالعات تأیید کرده که این صخره مرجانی بسیار منحصر به فرد و ظاهراً بومی دریای سرخ است. در واقع زیست‌شناسان در گذشته نیز از وجود این مرجان باخبر بوده‌اند؛ اما گونه این مرجان پیش‌تر از سایر مرجان‌ها متمایز نشده بود. این مرجان شباهت اولیه بسیاری به برخی گونه‌های متداول مرجان‌ها با عنوان *Le toseris* - دارد اما مطالعه دقیق‌تر این شباهت را رد کرده و آن را بعنوان یک گونه جدید از مرجان‌ها معرفی می‌کند. جزئیات بیشتر درباره این مطالعه در مجله *Zoo eyes* منتشر شده است.

■ حمله کوسه‌ها به کابل‌های زیردریایی گوگل

به گزارش بی‌زنس تایمز، کابل‌های فیبرنوری یاد شده به طول بیش از صد هزار مایل ده‌ها نقطه در سراسر جهان را به اینترنت وصل می‌کنند و حال گوگل می‌گوید پس از این رویداد لایه بیرونی آنها را مستحکم‌تر خواهد کرد تا بتواند جلوی قطعی احتمالی و مجدد اینترنت را بگیرد. اولین بار در اواسط دهه ۸۰ بود که کوسه‌ها به کابل‌های انتقال داده زیردریایی حمله کردند و از آن زمان تاکنون علیرغم تحقیقات صورت گرفته علت دقیق این حملات نامعلوم باقی مانده است. برخی دانشمندان معتقدند علت جلب شدن کوسه‌ها به کابل‌های زیردریایی سیگنال‌های الکترومغناطیسی پخش شده از آنهاست که شباهت‌هایی با اثرات برجای مانده از تحرکات ماهی‌ها در عمق اقیانوس‌ها دارد. استفاده از کابل‌های فیبرنوری سرعت انتقال داده‌ها را در مقایسه با کابل‌های مسی به میزان زیادی ارتقا می‌بخشد و گوگل هم به منظور ارتقای شبکه ارتباطی خود قصد دارد خطوط فیبرنوری این شرکت را توسعه دهد.

■ هشدار زیست محیطی درباره قطب شمال

به گزارش پایگاه خبری الجریده، گروه‌های حامی محیط زیست، اعلام کردند: با گذشت زمان و با توجه به شرایط اقلیمی سخت و غیرقابل پیش بینی قطب شمال، امکان وقوع هرگونه فاجعه زیست محیطی در این منطقه وجود دارد. قطب شمال بعنوان آخرین مرز صنعت نفت و گاز شامل بیش از یک پنجم ذخایر باقیمانده نفت خام در جهان است و بزرگترین منطقه سرمایه‌گذاری نشده در زمینه نفت و گاز به شمار می‌رود. صندوق جهانی حیات وحش به منظور به تصویر کشیدن خطرات ناشی از اکتشاف نفت در قطب شمال، نقشه‌ای بر اساس تحقیقات انجام شده از سوی مؤسسه علمی کاربردی RBS به کاربران ارائه می‌دهد که بر اساس آن کاربر می‌تواند ۲۲ سناریو جداگانه از آسیب‌های زیست محیطی را ناشی از حفاری‌های اکتشافی مشاهده کند. دیوید میلر، رئیس صندوق جهانی حیات وحش در کانادا، در این باره گفت: این تحقیق نشان می‌دهد هرگونه فعالیت مربوط به عملیات حفاری در قطب شمال باید با درجه بالایی از توجه و نگرانی همراه باشد. نتایج این تحقیق نشانگر روند نگران‌کننده آسیب‌های زیست محیطی در منطقه قطب شمال از جمله نفوذ آسان نشت نفتی در یخ دریاها است. مشکلی که مهار کردن و پاک‌سازی آن به سختی انجام می‌شود و حرکت امواج اجازه گسترش آن در مناطقی دورتر از محل نشت را می‌دهد. این گزارش می‌افزاید: بدون شک قطب شمال دارای ثروت‌های عظیم هیدرو کربوری است؛ اما به همان اندازه خطرات اکتشاف این منابع نیز بسیار بزرگ پیش بینی می‌شود.

■ امضای پروتکل حفاظت از تنوع زیستی خزر

به گزارش پایگاه اطلاع رسانی محیط زیست (پام)، پروتکل حفاظت از تنوع زیستی دریای خزر (پروتکل عشق آباد)، الحاقی به کنوانسیون چارچوب حفاظت از محیط زیست دریایی خزر به امضاء معصومه ابتکار، معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان حفاظت محیط زیست، رسید. مدت مدیدی است که به دنبال اجرایی شدن طرح‌های توسعه‌ای در کشورهای حاشیه خزر از جمله فعالیت‌های انسانی، صید و صیادی، توسعه کشاورزی، توسعه صنعتی و حمل و نقل در دریای خزر و عدم وجود اقدامات کنترلی برای این طرح‌های توسعه‌ای این پهنه آبی مهم با معضلات بسیاری روبه رو شده است. نظر به اهمیت فراوان حفاظت از تنوع زیستی گیاهی و جانوری دریای خزر به خصوص گونه‌های در معرض خطر انقراض این اکوسیستم آبی همچون ماهیان خاویاری، لزوم تدوین چارچوبی برای همکاری میان کشورهای حاشیه‌ای دریای خزر و متعهد به کنوانسیون تهران برای عملکرد بهتر در این رابطه احساس می‌شود. از این رو و با اذعان نیاز به همکاری در اقدامات لازم برای محافظت، پروتکل حفاظت از تنوع زیستی دریای خزر الحاقی به کنوانسیون تهران با محوریت توسعه پایدار و به منظور حفظ و بازگرداندن سلامت و یکپارچگی اکوسیستم‌های ساحلی و دریایی به دریای خزر تعریف شد. این پروتکل که به نام پروتکل عشق آباد خوانده می‌شود پس از بررسی کامل و جامع در پنجمین نشست اعضای متعهد کنوانسیون تهران (COP5) در خردادماه ۱۳۹۳ در عشق آباد ترکمنستان به تصویب نهایی و به امضای وزیر محیط زیست ترکمنستان رسید.

■ رهاسازی میگوی موزی در آب‌های هرمزگان

سید پرویز محبی، مدیرکل شیلات هرمزگان گفت: طرح رهاسازی میگو و بازسازی ذخائر آبزیان هرسال به منظورهایی، ترمیم و حفاظت از ذخائر و اکوسیستم‌های طبیعی آبزیان و همچنین توسعه پایدار حرفه صیادی از سوی اداره کل شیلات استان اجرا می‌شود. وی با بیان اینکه «این طرح در خورها و زیستگاه‌های طبیعی میگو آغاز شده است»، اعلام کرد: هدف اصلی از اجرای این طرح، افزایش صید از دریا، افزایش صیدمیگو در صیدگاه‌ها و افزایش سرانه مصرف آبزیان در کشور است. مدیرکل شیلات هرمزگان یادآور شد: جبران اثرات برداشت بی‌رویه از ذخائر، افزایش ذخائر جمعیت کاهش یافته، تعادل و توازن در ذخائر و اکوسیستم دریایی از دیگر اهداف مهم این طرح است. محبی ابراز داشت: اجرای این طرح با صید مولد وحشی از دریا و انتقال به مرکز تکثیر و بازسازی ذخایر آبزیان جنوب-کلاهی و تولید بچه میگوهای با وزن یک تا سه (وزن مناسب برای رهاسازی در دریا) شروع و شیلات هرمزگان در حال رهاسازی میگوهای تکثیرشده به دریا است.

■ تصویب اسناد پیشنهادی ایران در اجلاس IMO

نمایندگان اعزامی جمهوری اسلامی ایران از سازمان بنادر و دریانوردی، شرکت ملی نفتکش و شرکت فرودگاه‌های کشور به همراه نماینده دائم سازمان بنادر و دریانوردی ایران در IMO در اولین اجلاس ۱ NCSR در مقر اصلی سازمان بین‌المللی دریانوردی (لندن) شرکت کردند. نمایندگان ایران در این اجلاس سه سند جمهوری اسلامی ایران را که در کمیته بررسی اسناد ۱ NCSR تهیه شده بودند را ارائه کردند. این اسناد که بعد از بحث و تبادل نظر در خلال اجلاس و حمایت برخی از کشورها مورد تأیید قرار گرفتند، شامل موارد زیر است:

- سند اول ایران (NCSR ۱/۱۳/۲) درخصوص لزوم تغییر در دستگاه EPIRB جهت جلوگیری از ارسال پیام خطا بود که همراه با کشور نیوزلند و فدراسیون بین‌المللی نجات دریایی (IMRF) تهیه شده بود که پس از رایزنی‌های فراوان و دفاع در جلسات کارگروه برای اولین بار پیشنهاد ارائه شده توسط ایران به عنوان یک راهکار در کتاب راهنمای جستجو و نجات دریایی و هوایی (IAMSAR Manual)، چاپ ۲۰۱۶ این دستورالعمل لحاظ خواهد شد.

- سند دوم ایران (NCSR ۱/۱۳/۴) درخصوص لزوم تغییر در استراتژی ناوبری الکترونیک (E-Navigation) و همگام شدن آن با استراتژی پلن ارتقاء سیستم جهانی ایمنی و اضطرار دریایی (GMDSS Modernization) بود که به همراه کشورهای فرانسه، آلمان، ژاپن، کره جنوبی، چین، بلژیک، لوکزامبورگ، سازمان بین‌المللی ماهواره‌های (IMSO)، سازمان بین‌المللی هیدروگرافی (IHO) و کمیته بین‌المللی رادیویی دریایی (CIRM) تهیه شده بود و با حمایت اکثریت آرا به تصویب رسید.

- سند سوم ایران (COMSAR ۱۶/۳/۶) درخصوص لزوم تدوین استراتژی پلن در مباحث مربوط به نقش انسان در ارتقاء سیستم جهانی ایمنی و اضطرار دریایی (GMDSS Modernization) مطرح بود و در آن درخواست شده تا نقش انسان از کاربر (operator) به ناظر (Supervisor) تغییر یابد، که با حمایت اکثریت قاطع آرا به تصویب رسید.

همچنین با توجه به اینکه در سند اول درخواست شده بود تا یک دستگاه جدید جهت جلوگیری از پیام‌های خطا (False alert) در نظر گرفته شود، موضوع پس از تصویب در کارگروه ارتقاء سیستم جهانی ایمنی و اضطرار دریایی (GMDSS Modernization) مقرر شد تا در اجلاس آتی کمیته ایمنی دریایی (MSC) مورد بررسی قرار گیرد.

گزارش کتاب

دریاها و اقیانوس‌ها محل شکل‌گیری حیات، دارای بیشترین گونه‌های جانداران، منبع تولید اکسیژن، ذخیرگاه دی‌اکسید کربن، نقطه کانونی چرخه آب و شکل‌گیری سامانه‌های جوی هستند و از نظر سیاسی-اقتصادی به عنوان راهبردی‌ترین حوضه‌ها، قدرت جهانی را برای کشورهای توانمند در آن‌ها فراهم می‌آورند. با توجه به اهمیت اقیانوس‌ها در زندگی بشر و هم‌جواری ایران با سه حوضه آبی راهبردی؛ توجه به موضوع‌های مرتبط به آن در کتاب‌های درسی از ابعاد دانشی و فرهنگ‌سازانه در آینده کشور بسیار مهم خواهد بود. کتاب‌های درسی منبع آموزشی امروز و الهام‌بخش اندیشه، نگرش و رفتار حال و آینده کودکان و نوجوانان به عنوان نسل‌های آتی کشور هستند.

■ فرهنگ‌سازانه جهت ارایه در کتاب‌های درسی

● ضرورت و اهداف انجام طرح:

دریاها و اقیانوس‌ها منابع عظیم و ارزش‌مند کره زمین هستند. اقیانوس‌ها نزدیک به ۷۱ درصد سطح سیاره زمین را می‌پوشانند و بخش اعظم گونه‌های زنده در این پهنه‌ها متمرکزند. اقیانوس‌ها محل اصلی شکل‌گیری سامانه‌های جوی، ذخیرگاه گرما و دی‌اکسید کربن، منبع اصلی هیدروسفر، تولیدکننده عمده اکسیژن و بستر اصلی ایجاد موجودات زنده هستند؛ بنابراین شناخت آنها به معنی شناخت بخش اعظم سیاره زمین است. از سوی دیگر اقیانوس‌ها و دریاها نقش بارزی را در مسایل راهبردی، دفاعی، سیاسی، اقتصادی، نظامی و توسعه کشورها دارند و حضور در دریاها و اقیانوس‌ها، ضامن اصلی پیشرفت و قدرت کشورها است. بهره‌برداری از اقیانوس‌ها و دریاها به لحاظ حمل و نقل، تجارت، منابع غذایی و دارویی، منابع معدنی و امنیت کشورهای ساحلی از اهمیت بسیار ویژه‌ای در جهان امروز برخوردار است. این حضور بدون شناخت کافی از علوم و فنون دریایی حاصل نخواهد شد. نظر به این اهمیت و با توجه به این که بخش گسترده‌ای از قلمرو سرزمین ایران به طول بیش از ۵۷۰۰ کیلومتر را کرانه‌های آبی دریای خزر، خلیج فارس و دریای عمان تشکیل می‌دهد (۳)؛ شناساندن و ارایه اطلاعات کافی پیرامون اهمیت دریاها و اقیانوس‌های جهان، به دانش‌آموزان جزو ضروریات کشور است. در دنیای امروز کتاب به عنوان رسانه‌ای پر دوام برای انتقال اصول و مفاهیم، افکار و اندیشه‌ها، و تصویرسازی ذهنی در یادگیری اجتماعی کودکان، نوجوانان و جوانان نقش مهمی دارد. هنوز در اغلب کشورها و تقریباً در تمام نظام‌های آموزشی، به‌ویژه در سال‌های شروع تحصیل، مراکز آموزش و پرورش بر کتاب‌های درسی به عنوان یک رسانه‌ی آموزشی اتکا دارند. مدارس به‌عنوان مهم‌ترین مرکز آموزش علمی دانش‌آموزان، در کانون توجه و برنامه‌ریزی برای گسترش دانش و ارتقای فرهنگ عمومی نسل‌های آینده کشور قرار دارند. یکی از اصلی‌ترین کارکردهای مدارس، کارکرد آموزشی و پرورش علمی دانش‌آموزان به‌عنوان مدیران، برنامه‌ریزان و شهروندان آینده کشور است. ضرورت آشنایی دانش‌آموزان با علوم و فناوری‌های روز دنیا و انطباق تخصص و تجربیات علمی آن‌ها با نیازهای کشور روشن است. در این راستا توجه به چگونگی گسترش دانش و ارتقای فرهنگ دریا و اقیانوس‌شناسی با همه ابعاد آن در کتاب‌های درسی دانش‌آموزان، بسیار مهم و راهبردی است. به‌این منظور ارتقای سطح دانش دریایی و اقیانوسی و ارایه مطالب مرتبط با این دانش

در کتاب‌های درسی به‌نحوی که از این طریق نیازهای بلندمدت کشور برای پیشرفت علمی در این حوزه و افزایش بهره‌برداری از دریاها و اقیانوس‌ها تامین شود، لازم و ضروری است (۱).

افزایش سطح دانش و آگاهی دانش‌آموزان نسبت به ارزش و اهمیت دریاها و اقیانوس‌ها و مسایل آن می‌تواند بر رفتار آن‌ها به عنوان مصرف‌کننده و یا به عنوان حاملان پیام در تعامل با اعضای خانواده در توجه ملی و بسترسازی فرهنگی برای نگاه راهبردی به اهمیت دریاها و اقیانوس‌ها در منافع ملی در خانواده‌ها موثر واقع شود. کتاب‌های درسی منبع موثری در فرایند جامعه‌پذیری و تربیت شهروندانی مسئول در یک جامعه است. بنابراین، شناخت محتوای کتاب‌های درسی مدارس با هدف آشنایی از سهم مطالب مربوط به اقیانوس به صورت کمی و کیفی و ارایه راهکارهای مناسب برای تولید مطالب مرتبط و ورود آن به کتاب‌های هدف از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

در کشور ما کل عنوان‌های کتاب‌های تولیدی سازمان پژوهشی و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش ۱۱۸۸ عنوان کتاب درسی در شمارگان ۱۳۲ میلیون نسخه در طول سال است که سهم دوره ابتدایی ۳۷ عنوان کتاب در شمارگان ۴۲ میلیون نسخه، دوره راهنمایی ۴۱ عنوان کتاب در شمارگان ۴۴ میلیون نسخه، دوره متوسطه و پیش‌دانشگاهی ۱۱۰ عنوان کتاب و در شمارگان ۴۲ میلیون نسخه و گرایش فنی و حرفه‌ای ۶۴۳ عنوان کتاب درسی در شمارگان ۷ میلیون نسخه است (۴).

در این راستا اندازه‌گیری کمی سهم مطالب مربوط به دریاها و اقیانوس‌ها در کتاب‌های درسی، ارزیابی کمی موضوع‌های مطرح شده به تفکیک پایه‌های تحصیلی، ارزیابی ساختار متن‌های منتخب در مقاطع مختلف و ارایه پیشنهاد در جهت تقویت محتوای آموزشی و ترویجی متون درسی مربوط به دریاها و اقیانوس‌ها به عنوان اهداف اصلی این تحقیق با توجه به اهمیت موضوع مطرح است. اولویت طرح، حجم مطالب نیست بلکه ایجاد ظرفیتی است تا دانش‌آموزان با علوم اقیانوسی آشنا شوند.

● روش انجام طرح

■ ۱-۲ بررسی و تحلیل محتوای کتاب‌های درسی

در گام اول کتاب‌های درسی سه مقطع تحصیلی ابتدایی، راهنمایی و دبیرستان از نظر حجم مطالب مربوط به دریاها و اقیانوس‌ها و تبیین اهمیت اقیانوس‌های جهان و دریاها پیرامونی کشور دریاها و کشور و لزوم استفاده بهینه از آن‌ها مورد بررسی قرار گرفت. در گام دوم با توجه به ضرورت حفظ شاکله کتاب‌های درسی کلیه کتاب‌های درسی از نظر ارتباط مفاهیم موجود در آن‌ها با مفهوم

دریاها و اقیانوس‌ها مورد بررسی و واکاوی قرار گرفتند.

۲-۲ شناسایی و ارزیابی کلیدواژه‌ها

با توجه به معیارها، شاخص‌ها، مفاهیم و گستره علم اقیانوس‌شناسی برای هر حوزه از تخصص کلیدواژه‌هایی در بستر سرفصل‌های موجود کار کردها و اهداف برنامه‌های درسی، منابع علمی موجود در کشور و فضای شبکه جهانی اینترنت شناسایی شد. منابع فارسی مرتبط برای تولید شناسایی کلیدواژه‌ها معرفی شد.

۲-۳ شناسایی بستر جایگذاری کلیدواژه‌ها در کتاب‌های درسی

با توجه بررسی و تحلیل محتوای انجام گرفته در بخش اول، کلیدواژه‌های شناسایی شده در بخش دوم، ارتباط مفهومی کلیدواژه‌های اقیانوس‌شناسی با مفاهیم موجود، سختیت با شاکله موجود در کتاب درسی، ارزش‌گذاری سختی یا آسان بودن کلیدواژه‌ها با متوسط استعداد تحصیلی دانش‌آموزان کشور کتاب‌های درسی هدف شناسایی شد.

۲-۴ تولید و توسعه مفاهیم مربوط به کلیدواژه‌ها

مفهوم هر کلیدواژه با توجه به بستر کتاب درسی هدف‌گذاری شده و منابع علمی موجود پس از آسان‌سازی برای کتاب‌های درسی و توجه به ریخت‌شناسی آموزشی تولید و وارد کتاب شد.

● دستاوردهای طرح

بررسی‌ها نشان داد از میان کتاب‌های درسی در کتاب علوم سوم راهنمایی کلیات و اشاراتی در حد چند صفحه پیرامون اقیانوس‌ها ذکر شده است. در دوره متوسطه، پیش‌دانشگاهی و تربیت معلم بحث‌های اقیانوس‌شناسی بسیار محدود است. زمین‌شناسی سال سوم دبیرستان یک فصل راجع به مسایل آب دارد که بخش کوچکی از آن راجع به اقیانوس‌ها است. بنابراین با توجه به گستره موضوعی، محورهای زیر برای ورود به کتاب‌های درسی به‌عنوان محورهای اصیل و اساسی (کلیدواژه‌ها) معرفی شد. «اهمیت و فواید اقیانوس‌ها» نیز به‌عنوان کلیدی‌ترین و مهم‌ترین محتوای تولیدی معرفی شد که بر اساس آن باید دید دانش‌آموزان نسبت به دریاها و اقیانوس‌ها گسترش یابد. بر اساس محورهای اساسی زیرفصل‌هایی پیشنهاد شد که بر اساس هر یک متن درسی تولید شد.

کتاب‌های درسی منبع آموزشی امروز و الهام بخش اندیشه، نگرش و رفتار حال و آینده کودکان و جوانان کشور است. کودکانی که دانش‌آموزان مدارس و فرزندان امروز، شهروندان فردا، مهندسان، مدیران، مجریان و قانونگذاران آینده جامعه محسوب می‌شوند. با توجه به اهمیت اقیانوس‌ها در زندگی بشر از یک سو و هم‌جواری کشور ما با پهنه‌های آبی بزرگ جهان از جمله: خلیج فارس، دریای عمان و دریای خزر، توجه به این موضوع از ابعاد دانشی و فرهنگ‌سازانه در کنار سایر ابعاد؛ تأثیرات شگرف و عمده‌ای را در آینده از منظر سیاست‌گذاری در حوزه موضوع‌های اقیانوسی و

دریایی می‌تواند داشته باشد. افزایش سطح دانش و آگاهی دانش‌آموزان نسبت به ارزش و اهمیت دریاها و اقیانوس‌ها و مسایل آن می‌تواند بر رفتار آن‌ها به‌عنوان مصرف‌کننده و یا به‌عنوان حاملان پیام در تعامل با اعضای خانواده در حفظ منابع آبی و کاربرد بهینه آن در خانواده‌ها موثر واقع شود. کتاب‌های درسی منبع موثری در فرایند جامعه‌پذیری و تربیت شهروندانی مسئول در یک جامعه است. بنابراین، شناخت محتوای کتاب‌های درسی مدارس با هدف آشنایی از سهم مطالب مربوط به اقیانوس به صورت کمی و کیفی (امکان‌سنجی و پژوهش) و ارزیابی راهکارهای مناسب در این زمینه مورد بررسی قرار گرفت.

هر چند مطالعه‌ای که به‌طور مستقیم به تحلیل محتوای کتاب‌های درسی مدارس در زمینه دریاها و اقیانوس‌ها پرداخته باشد، وجود ندارد اما وجود صدها پژوهش در داخل و خارج از کشور در زمینه محتوای متون درسی مدارس از اهمیت موضوع مورد ارزیابی حکایت دارد. به‌عنوان نمونه مفاهیمی چون عدالت اجتماعی، تبعیض قومی و جنسیتی، تحریف رویدادهای تاریخی و چگونگی بازتاب آن‌ها در متن‌های درسی و همچنین سنجش میزان خوانایی متون، محور اصلی ادبیات موجود است. به اعتقاد کارشناسان در حال حاضر در کشور ما سید کتاب‌های درسی از لحاظ عناوین و حجم سرریز شده است و امکان اضافه کردن عنوان به کتاب‌ها وجود ندارد. بنابراین اگر اهمیت یک مفهوم به‌عنوان مثال یک مفهوم جدید برای ورود به کتاب‌های درسی بسیار زیاد شناخته شود باید در بستر موجود وارد شود.

حجم بسیار پایین مطالب مربوط به دریا و اقیانوس‌شناسی در کتاب‌های درسی و اهمیت بسیار بالای موضوع توجه به دریا و اقیانوس در کتاب‌های درسی که توان درک، تحلیل صحیح و برنامه‌ریزی را در مدیران آینده کشور تحت تأثیر قرار می‌دهد ضرورت بازنگری و ورود مطالب مربوط به این حوزه از علم را دوچندان کرد. تجربیات مشابهی از سوی سازمان فضایی کشور و سازمان انرژی اتمی انجام شده بود که پیشینه کار را از حیث دانش تجربی پشتیبانی می‌نمود. بر اساس کلیدواژه‌های تولیدی، محورهای اساسی کتاب‌های درسی در مقاطع مختلف تحصیلی هدف‌گذاری شد.

طرح حاضر در زمینه تبیین اهمیت وجود مطالب مربوط به علوم و فنون دریایی و اقیانوسی در کتاب‌های درسی بسیار موفق بوده و توانسته است ظرفیت‌سازی لازم را در کتاب‌های درسی مقاطع مختلف تحصیلی برای این شاخه از علم فراهم آورد. اما آنچه که می‌تواند در گام بعدی انجام طرح مد نظر قرار گیرد وجود مطالب مربوط به علوم و فنون دریایی و اقیانوسی در سندهای برنامه درسی و سایر اسناد بالادستی وزارت آموزش و پرورش است. استفاده از ظرفیت‌های بسیار بالای موجود در کشور از جمله سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان و بخش‌های دیگر موجود در بدنه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی می‌تواند در جهت دهی به افکار عمومی برای توجه بیشتر به اهمیت دریاها و اقیانوس‌ها برای کشور در سطح مسئولان و آحاد مردم عمیقاً تأثیرگذار باشد.

فصلنامه علوم و فناوری دریا

فصلنامه علوم و فناوری دریا که صاحب امتیاز آن دانشگاه علوم دریایی امام خمینی(ره) نوشهر میباشد، از سال ۱۳۷۱ با عنوان فصلنامه علوم دریایی و مجوز وزارت فرهنگ و ارشاد و با همکاری انجمن علوم و فنون دریایی ایران کار خود را آغاز نمود و در بهمن ماه سال ۱۳۸۷ با مجوز شماره ۳/۸۹۳۹ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به چاپ رسید. سردبیر این فصلنامه دکتر محمدرضا خدمتی و مدیر مسؤل، دکتر محمدرضا سهیلی فر میباشند. تا کنون ۶۹ شماره از این فصلنامه به چاپ رسید و شماره ۷۰ آن مربوط به تابستان ۹۳ در حال چاپ می باشد.

نشریه علمی - پژوهشی اقیانوس شناسی

نشریه علمی - پژوهشی اقیانوس شناسی با صاحب امتیازی موسسه ملی اقیانوس شناسی و با همکاری انجمن علوم و فنون دریایی به صورت فصلنامه و به زبان فارسی منتشر می گردد. این نشریه دارای مجوز علمی - پژوهشی به شماره ۱۰۶۸۱/۳ مورخ ۸۷/۱۲/۲۸ از وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری است. این نشریه در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) نمایه سازی شد و ضریب تاثیر (IF) آن در این پایگاه تعیین شده است. تا کنون ۱۸ شماره از این نشریه به چاپ رسیده است.

نشریه علمی - پژوهشی اقیانوس شناسی با اهداف ایجاد ارتباط میان پژوهشگران و دست‌اندرکاران علوم و فنون دریایی و کمک به پیشبرد جنبه‌های پژوهشی و آموزشی در زمینه‌های گوناگون علوم و فنون دریایی منتشر می گردد. این نشریه مقالات علمی و پژوهشی در زمینه علوم و فنون دریایی و با محوریت مسائل اقیانوس‌شناسی در حوزه‌های خلیج فارس، دریای عمان و دریای خزر را به زبان فارسی منتشر می‌کند.

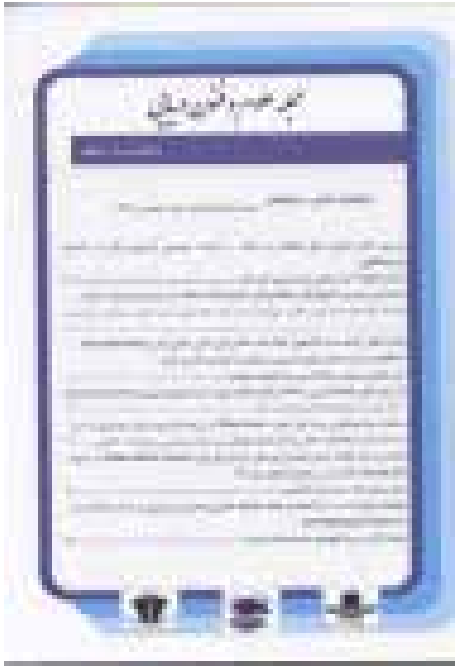
محورهای علمی نشریه

- فیزیک دریا
- شیمی دریا
- زیست‌شناسی دریا
- زمین‌شناسی دریا
- هواشناسی دریا
- محیط‌زیست دریا
- اقیانوس‌شناسی ماهواره‌ای
- اقیانوس‌شناسی ساحلی
- مهندسی سواحل
- مهندسی اقیانوسی
- فناوری دریایی
- اقتصاد دریا
- مدیریت دریا
- حقوق دریا

مجله علمی - پژوهشی علوم و فنون دریایی

مجله علمی - پژوهشی علوم و فنون دریایی با صاحب امتیازی انجمن علوم و فنون دریایی ایران به صورت فصلنامه که سالی ۴ شماره می باشد دریافت مجوز از وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری به زبان فارسی منتشر می گردد.

این مجله از سال ۱۳۸۸ حق چاپ آن از دانشکده نور دانشگاه تربیت مدرس به دانشگاه علوم و فنون دریایی خرمشهر منتقل گردید.

چاپ مقالات این مجله در زمینه های علوم و فنون دریایی و بندری بوده است .

از سال ۱۳۹۰ سامانه این مجله به آدرس Jmst.sinaweb.net راه اندازی گردید و تمام مراحل دریافت ، داوری ، پذیرش و پیگیری مقالات و همچنین نسخه الکترونیکی مجلات آماده چاپ در این سامانه انجام می گیرد .

قابل ذکر است این مجله در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) و SID و Magiran نمایه سازی شده است .

نشریه علمی - پژوهشی خلیج فارس

انجمن علوم و فنون دریایی ایران مجوز انتشار نشریه علمی - پژوهشی خلیج فارس با عنوان *Journal of the Persian Gulf (Marine Science)* را از خرداد ۱۳۸۹ از وزارت علوم، تحقیقات و فناوری دریافت نمود. این نشریه به مدیر مسئولی دکتر محمدرضا بنازاده و سردبیری پروفسور شهریانو عربان به صورت فصلنامه و به زبان انگلیسی منتشر می شود. مجله خلیج فارس مقالات علمی - پژوهشی را در حوزه علوم دریایی منتشر می کند و در تلاش است تا با انتشار پژوهش های نوین در عرصه های دریایی جهان به ویژه خلیج فارس، بستر مورد نیاز را برای پژوهشگران مختلف ایران و جهان فراهم آورد تا با انتشار یافته های خود در توسعه علوم دریایی موثر واقع شده و سطح دانش بشری در این پهنه های آبی را تعمیق بخشد. پژوهشگاه ملی اقیانوس شناسی و علوم جوی و دانشگاه علوم و فنون دریایی خرمشهر در انتشار مجله خلیج فارس مشارکت دارند.

نخستین شماره نشریه خلیج فارس در پاییز سال ۱۳۸۹ (Fall ۲۰۱۰) منتشر گردید و از آن زمان تا کنون در آخر هر فصل یک شماره از این نشریه منتشر می شود. آخرین شماره نشریه خلیج فارس شماره ۱۶ نشریه مربوط به تابستان ۱۳۹۳ است. نشریه خلیج فارس با برخورداری از ۱۶ عضو هیات تحریریه در

گرایش های مختلف علوم و فنون دریایی و اقیانوسی از دانشگاه های مختلف کشور و جهان طیف گسترده ای از پژوهش های علمی در حوزه علوم دریایی و اقیانوسی را پوشش می دهد. با پیگیری های به عمل آمده این نشریه از سال ۱۳۹۱ در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) نمایه شده است. انجمن علوم و فنون دریایی ایران با برنامه ریزی های انجام گرفته در تلاش است تا این نشریه را در پایگاه اطلاعات علمی (ISI) نیز نمایه کند.

معرفی انجمن

به منظور گسترش، پیشبرد، ارتقا علم و توسعه کمی و کیفی نیروهای متخصص کشور و نیز بهبود بخشیدن به امور آموزشی و پژوهشی در زمینه های علوم و فنون دریایی و اقیانوسی، انجمن علوم و فنون دریایی ایران در تاریخ ۱۳۷۳/۷/۳۱ تشکیل گردید. انجمن، بنیادی غیرانتفاعی است و در زمینه های علمی، پژوهشی و فناوری فعالیت می کند و از تاریخ ثبت دارای شخصیت حقوقی است و رئیس هیات مدیره آن نماینده قانونی انجمن است.

● وظایف و فعالیت ها

انجام تحقیقات علمی و فرهنگی در سطوح ملی و بین المللی بین محققان و متخصصان علوم و فنون دریایی همکاری با نهادهای اجرایی، علمی و پژوهشی در زمینه ارزیابی و بازنگری طرح ها و برنامه های مربوط به امور آموزشی و پژوهشی در زمینه علمی موضوع فعالیت انجمن ترغیب و تشویق پژوهشگران و تجلیل از محققان و استادان ممتازارایه خدمات آموزشی و پژوهشی تشکیل گردهمایی های علمی در سطوح ملی، منطقه ای و بین المللی انتشار کتب و نشریه های علمی

● نحوه مشارکت و عضویت

عضویت پیوسته:

موسسان انجمن و کلیه افرادی که حداقل دارای درجه کارشناسی ارشد در یکی از رشته های علوم و فنون دریایی و رشته های وابسته هستند، می توانند به عضویت پیوسته انجمن درآیند.

عضویت وابسته:

کلیه کسانی که دارای درجه کارشناسی هستند و مدت ۵ سال به نحوی در یکی از رشته های مذکور شاغل باشند.

عضویت دانشجویی:

کلیه دانشجویانی که در یکی از رشته های علوم و فنون دریایی به تحصیل اشتغال دارند.

عضویت افتخاری:

شخصیت های ایرانی و خارجی که مقام علمی آنان در زمینه های علوم و فنون دریایی حایز اهمیت خاص باشد و یا در پیشبرد اهداف انجمن کمک های مؤثر و ارزنده ای نموده باشند.

اعضای موسساتی (حقوقی):

سازمان هایی که در زمینه های علمی و پژوهشی مربوط فعالیت دارند، می توانند به عضویت انجمن درآیند. اعضای موسساتی به مثابه عضو وابسته انجمن محسوب می شوند.

افرادی که دارای درجه کارشناسی در یکی از رشته های مذکور هستند با تصویب هیات مدیره می توانند به عضویت پیوسته انجمن درآیند.

● دستاوردها

انجمن علوم و فنون دریایی با توجه به اهمیت راهبردی علوم و فنون دریایی و اقیانوسی از بدو تاسیس فعالیت های گسترده ای را در زمینه فرهنگ سازی و ترویج علوم دریایی در دانشگاه ها و موسسات پژوهشی کشور به عمل آورده است که حاصل آن توسعه رشته های علوم و مهندسی دریایی در دانشگاه های کشور بوده است. برخی از دستاوردها و فعالیت های انجمن به قرار زیر هستند:

برگزاری همایش ملی علوم و فنون دریایی به صورت دوسالانه
برگزاری کنفرانس بین المللی خلیج فارس به صورت دوسالانه

انتشار سه نشریه علمی-پژوهشی و ISC

- مجله اقیانوس شناسی (ناشر: پژوهشگاه ملی اقیانوس شناسی و علوم جوی)
- مجله علوم و فنون دریایی (ناشر: دانشگاه علوم و فنون دریایی خرمشهر)
- Journal of the Persian Gulf (Marine Science) (ناشر: پژوهشگاه ملی اقیانوس شناسی و علوم جوی)

انتشار یک نشریه علمی-ترویجی

- مجله علوم و فناوری دریا (ناشر: دانشگاه علوم دریایی امام خمینی (ره))

● انتشار کتاب های متعدد دانشگاهی

- آحاد و یکاها (مولفان: دکتر افشین محسنی آراسته، مژگان قاضی میرسعید)
- انتقال رسوب (مترجم: دکتر وحید چگینی)
- فرهنگ تشریحی مهندسی سواحل و فیزیک دریا (نویسنده: دکتر وحید چگینی)
- مبانی انتشار صوت در دریا (مولف: دکتر افشین محسنی آراسته)
- اصول طراحی سازه های ساحلی (مولف: دکتر وحید چگینی)
- امواج ناشی از باد و پیش بینی آن ها در خلیج فارس، دریای عمان و دریای خزر (مولف: دکتر وحید چگینی، علی اصغر گلشنی، سهیلا تائبی و فاطمه چگینی)

آشنایی با هیات مدیره انجمن علوم و فنون دریایی

دکتر وحید چگینی

رئیس هیات مدیره

دکترای در رشته مهندسی سواحل و سازه های دریایی

دکتر وحید چگینی فارغ التحصیل دکترای رشته مهندسی سواحل و سازه های دریایی در سال ۱۳۷۴ می باشند. ایشان در پژوهشگاه ملی اقیانوس شناسی و علوم جوی به عنوان عضو هیات علمی (استادیار پژوهشی) و در گروه اقیانوسشناسی ساحلی مشغول به فعالیت است و زمینه های اصلی تحقیقاتی نامبرده به شرح زیر می باشد:

- مهندسی سواحل (نظریه های موج، فرایندهای ساحلی، سازه های ساحلی)
- فیزیک دریا (مدل سازی جریان و گردش آب، مدل سازی امواج)
- انرژی های تجدیدپذیر دریایی
- مدیریت سواحل

دکتر مجتبی ذوالجودی

دبیر هیات مدیره

دکترای فیزیک دریا

دکترای فیزیک دریا، در حال حاضر عضو هیات مدیره و دبیر انجمن علوم و فنون دریایی ایران و عضو هیات علمی پژوهشگاه ملی اقیانوس شناسی و علوم جوی با بیش از ۱۵ مقاله علمی پژوهشی و ISI و عضو برگزیده بیست و ششمین جشنواره بین المللی خوارزمی. سوابق: معاون توسعه و پشتیبانی پژوهشگاه ملی اقیانوس شناسی و علوم جوی، معاون توسعه و پیش بینی سازمان هواشناسی کشور، رئیس پژوهشگاه هواشناسی، رئیس مرکز علوم جوی و اقیانوسی، دبیر شورای عالی اقیانوس شناسی کشور، مدیر مسئول نشریه پژوهش های اقلیمی و علوم جو و اقیانوس، عضو کمیته اجرایی جذب اعضای هیات علمی وزارت راه و ترابری و عضویت در کمیته ها و شوراهای تخصصی متعدد.

پروفسور شهربانو عریان

خزانه دار و عضو هیات مدیره

چهره ماندگار سال ۱۳۸۴

پروفسور شهربانو عریان متولد سال ۱۳۲۶ در شهر تهران است که کارشناسی خود را در رشته زیست شناسی از دانشگاه خوارزمی (تربیت معلم سابق) در سال ۱۳۵۰ اخذ نمود. سپس با کسب عنوان دانشجوی ممتاز وزارت فرهنگ و آموزش عالی در سال ۱۳۵۰ برای ادامه راهی کشور انگلستان شد. وی در سال ۱۹۷۵ موفق به اخذ مدرک دکترا در رشته فیزیولوژی غدد درون ریز از دانشگاه شفیلد - انگلستان شد. دکتر عریان در سال ۱۳۶۴ به عنوان عضو هیات علمی دانشگاه خوارزمی مشغول به کار و پژوهش شد و از آن زمان تاکنون به تدریس دروس تخصصی در مقاطع تحصیلی کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترا رشته زیست شناسی و راهنمایی و مشاوره پایان نامه های و رساله های دکتری می پردازد. وی از سال ۱۳۷۸ به عنوان استاد تمام دانشگاه خوارزمی مشغول فعالیت است.

راهنمایی و مشاوره نزدیک به ۴۵۰ پایان نامه کارشناسی ارشد و بیش از ۱۰۰ رساله دکتری در دانشگاه های مختلف کشور از سوابق کاری ایشان است. پروفسور عریان با ارایه ۶۲ مقاله در کنگره های بین المللی و مجموع ۳۷۵ مقاله در کنگره های ملی، انتشار بیش از ۳۰ مقاله در نشریه های معتبر بین المللی و ۱۱۰ مقاله علمی پژوهشی در نشریه های داخلی همواره در روند تولید علم در کشور از پیشگامان رشته خود بوده است. چاپ ۱۳ جلد کتاب معتبر، در رشته زیست شناسی نیز بخشی از میراث ماندگار ایشان برای فرهیختگان علم زیست شناسی در داخل کشور بوده است که مهم ترین و ماندگار ترین آن شاید ترجمه کتاب فیزیولوژی گایتون در ۸ جلد است که در دانشکده های زیست شناسی و علوم پزشکی به عنوان منبع اصلی این درس شناخته شده است.

«چهره ماندگار سال ۱۳۸۴»، استاد پژوهشگر زن نمونه کشوری، پژوهشگر نمونه دانشگاه خوارزمی، استاد پژوهشگر نمونه دانشگاه آزاد اسلامی در سال ۱۳۸۴ و استاد نمونه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اردیبهشت سال ۱۳۸۸ تنها بخشی از افتخارات کسب شده توسط ایشان است. پروفسور عریان در حال حاضر به عنوان عضو هیات مدیره انجمن و سردبیر Journal of the Persian Gulf (Marine Science) با انجمن

علوم و فنون دریایی ایران همکاری دارد.

عضو هیات مدیره **محمد تقی زمانیان**

دکترای هواشناسی

دکترای هواشناسی، زمینه های علاقه مندی به پژوهش: طراحی مدل های عددی پیش بینی وضع هوا یا حالت اقیانوس و طراحی مدل های هواشناسی کشاورزی.

تجربیات تدریس:

تدریس دروس هواشناسی دینامیکی، پیش بینی عددی وضع هوا، دینامیک اقیانوس ها، هواشناسی دریایی، دینامیک سیالات جوی و اقیانوسی به مدت بیست سال در دانش گاه های مختلف در مقاطع کارشناسی ارشد و دکترا. عضویت در مجامع مختلف علمی. انجام چندین پروژه ی پژوهشی، نگاشتن چندین مقاله ی علمی - پژوهشی. سخنران کلیدی چندین همایش ملی.

عضو هیات مدیره **دکتر احمد سواری**

فوق دکترای اقیانوس شناسی ماهواره ای

فوق دکترای اقیانوس شناسی ماهواره ای، در حال حاضر عضو هیات مدیره انجمن علوم و فنون دریایی ایران و با بیش از ۷۰ مقاله چاپ شده در نشریات خارجی، بیش از ۶۰ مقاله در نشریات مهم داخلی و ارائه بیش از ۱۲۰ مقاله در همایش های داخلی

سوابق:

رئیس شاخه جنوبی خلیج فارس، رئیس دانشگاه علوم و فنون دریایی خرمشهر، رئیس دانشکده علوم دریایی و اقیانوسی، نماینده هیأت مؤسس و رئیس مؤسسه آموزش عالی اروندان خرمشهر، مسئول کمیته و عضو گروه علوم و فنون دریایی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، سردبیر مجله اقیانوس شناسی، سردبیر مجله علوم و تکنولوژی خلیج فارس، عضو کمیته علمی و هیات تحریریه ISI شیلات، عضو کمیته علمی و هیات تحریریه مجله شیلات، سردبیر مجله علوم جانوران آبی، عضویت کمیته علمی مجله خلیج فارس، عضو کمیته علمی مجله پژوهش های فناوری دریا، عضویت در اکثر مجلات علمی دانشگاه های جنوب و شمال کشور

عضو علی البدل هیات مدیره **دکتر آریا اشجع اردلان**

دکترای در رشته بیولوژی دریا

دکتر آریا اشجع اردلان، دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال، دانشکده علوم و فنون دریایی، گروه بیولوژی دریا. ارائه ۱۵ مقاله و ۵۰ مقاله علمی پژوهشی در مجلات بین المللی و داخلی. تخصص اصلی بیوسستماتیک بی مهرگان دریایی و تخصص جنبی بیولوژی تولید مثل آبزیان. مدیر گروه در مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد در فاصله سال های ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۰ و معاون دانشکده از سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۱.

دکتر مهناز مظاهری اسدی

بازرس هیات مدیره

دکترای بیوتکنولوژی محیط زیست

دکترای بیوتکنولوژی محیط زیست، در حال حاضر رییس پژوهشکده زیست فناوری و عضو هیات علمی سازمان پژوهش‌های علمی صنعتی ایران و بازرس انجمن علوم و فنون دریایی ایران و با بیش از ۷ تالیف و ترجمه کتاب، بیش از ۸۱ مقالات منتشر شده در ده سال اخیر در مجلات معتبر علمی-پژوهشی داخل و خارج از کشور و بیش از ۳۰ مقاله در کنفرانس‌های داخل و خارج از کشور، استاد راهنمای ۷۸ دانشجوی کارشناسی ارشد و ۲۱ دانشجوی دکتری

دکتر محمدرضا بنازاده ماهانی

بازرس هیات مدیره

دکترای در رشته فیزیک دریا

دکتر محمدرضا بنازاده ماهانی دکتری در رشته علوم دریایی فیزیک دریا و ریاضی کاربردی از دانشگاه کورینای شمالی - رالی بنیانگذار رشته های علوم دریایی در ایران هستند که مراکز علمی متعددی از جمله انجمن علوم و فنون دریایی ایران، مرکز علوم جوی و اقیانوسی، دانشکده علوم دریایی وابسته به دانشگاه آزاد اسلامی، دانشگاه کیشرا تاسیس کردند. ایشان همچنین رشته های علوم دریایی در دانشگاه تربیت مدرس و دانشگاه هرمزگان در مقاطع مختلف راه اندازی کرده و در زمینه راه اندازی گروه های تخصصی برنامه ریزی علوم و فنون دریایی همکاری داشته اند. مقالات بسیاری از ایشان و دانشجویانشان در مجلات علمی و همایش های معتبر به چاپ رسیده است. ایشان علاوه بر تدریس در دانشگاه های داخل و خارج از کشور در طی سالیان متمادی تجربه کارهای اجرایی بسیار از جمله مشاور سازمان هواشناسی کشور، مدیر مسئول مجله خلیج فارس، عضو هیات تحریریه مجله اقیانوس، مدیر و صاحب امتیاز مجله علوم دریایی ایران، رئیس انجمن علوم و فنون دریایی ایران، رئیس دانشکده علوم دریایی دانشگاه آزاد واحد تهران شمال، رئیس دانشگاه کیش، رئیس مرکز تحقیقات علوم دریایی، مدیر گروه فیزیک دریا دانشگاه تربیت مدرس، رئیس مرکز علوم جوی و اقیانوسی سازمان هواشناسی، رئیس بنیاد ۱۵ خرداد کرمان، قائم مقام بنیاد شهید، مشاور محیط زیست وزیران و رئیس گروه ریاضی دانشگاه کرمان بوده اند. راه نمایی و مشاوره بیش از ۱۰۰ رساله ی کارشناسی ارشد و دکتری را به عهده داشته اند.

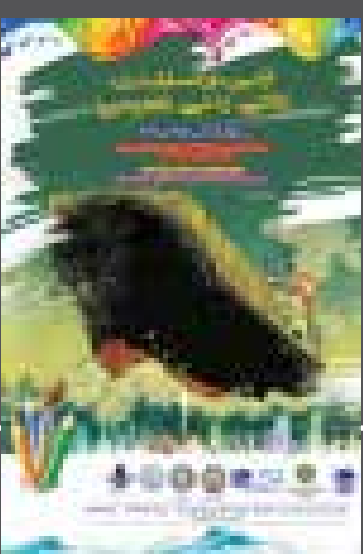
دکتر کامران لاری

عضو علی البدل بازرس هیات مدیره

هیات علمی گروه فیزیک دریا دانشگاه آزاد اسلامی

دکتر کامران لاری متولد ۱۳۴۹ در مشهد تحصیلات کارشناسی خود را در رشته فیزیک کاربردی در دانشگاه فردوسی مشهد و تحصیلات تکمیلی خود را در رشته فیزیک دریا در دانشگاه تربیت مدرس در مقطع کارشناسی ارشد و دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران در مقطع دکتری ادامه داد. وی عضو هیات علمی گروه فیزیک دریا دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال می باشد و در زمینه مهندسی سواحل، دینامیک اقیانوس ها و انرژی های نو مشغول تدریس و تحقیق می باشد و بیش از ۵۰ مقاله به چاپ رسانده است. در حال حاضر بازرس انجمن علوم و فنون دریایی ایران و رئیس دانشکده علوم و فنون دریایی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال می باشد.

دوره های آموزشی و جشنواره های برگزار شده از سوی علوم و فنون دریایی پژوهشگاه ملی اقیانوس شناسی و علوم جوی

جلسه مباحث ویژه در رشته فیزیک دریا

با پیشنهاد و پیگیری جناب آقای دکتر بنا زاده ماهانی جلساتی تحت عنوان "مباحث ویژه در حوزه فیزیک دریا" شکل گرفت. شرکت کنندگان این مباحث، عموماً دانشجویان دکتری در رشته فیزیک دریا در دانشگاه های مختلف کشور نظیر دانشگاه آزاد واحد تهران شمال، علوم و تحقیقات، تربیت مدرس، هرمزگان، خرمشهر و اصفهان و... هستند به بحث و تبادل نظر در حوزه های مرتبط با این دانش پرداخته و افق های نو در این زمینه را بررسی می کنند. این سلسله جلسات به ابتکار آقای دکتر بنازاده ماهانی که بنیان گذار رشته های علوم و فنون دریایی در کشور هستند با استقبال رو به رو شده است.

در ذیل، شرح خلاصه ای از این جلسات آمده است:

اولین جلسه با عنوان "بحث آزاد پیرامون مفاهیم اولیه دینامیک شماره های ژئو فیزیکی" با حضور جناب آقای دکتر بنا زاده ماهانی عضو هیات علمی اسبق دانشگاه تربیت مدرس در تاریخ ۲۰ خرداد ۱۳۹۳، ساعت ۱۵ الی ۱۸ در دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال برگزار گردید.

دومین جلسه با عنوان "پرسش و پاسخ پیرامون مبحث تاوایی" با حضور جناب آقای دکتر بنا زاده ماهانی در تاریخ ۲ تیر ۱۳۹۳، ساعت ۱۶ الی ۱۸:۳۰ در دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال برگزار گردید.

سومین جلسه با عنوان "آشنایی با تجهیزات سنجش و اندازه گیری دریایی" با حضور جناب آقای دکتر بنا زاده ماهانی و آقای جعفر عزیزپور، دانشجوی دکتری فیزیک دریا در تاریخ ۵ مردادماه، ساعت ۱۰:۳۰ الی ۱۲:۴۰ در پژوهشگاه ملی اقیانوس شناسی برگزار گردید.

چهارمین جلسه با عنوان "آشنایی با نحوه عملکرد دستگاه CTD و کالیبره نمودن سنسورهای آن" با حضور آقای جعفر عزیزپور، دانشجوی دکتری فیزیک دریا در تاریخ ۱۹ شهریور ۱۳۹۳، ساعت ۱۴ الی ۱۶ در پژوهشگاه ملی اقیانوس شناسی برگزار گردید.

چهره های برجسته علوم و فنون دریایی

۱۱. لطفاً خودتان را معرفی کنید. و کمی از سوابقتان را بازگو کنید؟

دکتر اسماعیل حسن زاده، استاد تمام پایه ۲۵ و مدیر گروه فیزیک دانشگاه اصفهان هستم. دکتری فیزیک دریا (اقیانوس شناسی فیزیکی) از دانشگاه لیورپول انگلستان

۲. وضعیت علوم و فنون دریایی را در کشور چگونه ارزیابی می کنید؟

زمینه کار فراوان و با توجه به اقدامات اولیه امور مربوط باید با شتاب بیشتر پیش رود. مطمئناً دولت تدبیر و امید در حوزه علوم و فنون دریایی با تدبیر می تواند امیدهای فراوانی را خلق نماید.

۳. چه توصیه ای به دانشجویان و محققان جوان دارید؟

با توجه به جایگاه علم اقیانوس شناسی در دنیا که جزو برترین رشته های تحصیلی محسوب می شود با علاقه و پشتکار مطالعه و تحقیق را دنبال نمایند که توجه به اقیانوس شناسی شاه کلید توسعه و خدمت به کشور محسوب می گردد.

۴. در صورتی که نسبت به پیشبرد علوم دریایی و بهبود وضعیت موجود پیشنهادی دارید بفرمایید؟

اقیانوس شناسی علمی مدرن است که متأسفانه خیلی مورد توجه مسئولین ارشد کشور قرار نگرفته است و نگاه به این علم جهت حضور جدی در اقیانوس های دنیا و بخصوص سواحل دریایی کشور در رشد اقتصادی و امنیتی در تمامی زمینه ها حائز اهمیت است.

۵. در خصوص سابق تحقیق خود بیشتر توضیح دهید؟

تعداد مقالاتی که در نشریات معتبر بین المللی، علمی پژوهشی داخلی و کنفرانس های علمی ارائه کرده ام نزدیک به ۱۰۰ مقاله می باشد و بیشترین مطالعات بنده در حوزه خلیج فارس بوده به نحوی که می توان گفت بیشترین مقالات در زمینه اقیانوس شناسی فیزیکی خلیج فارس توسط بنده به چاپ رسیده که در عنوان مقالات Persian Gulf آمده است.

۶. کیفیت پژوهش در علوم دریایی کشور را چگونه ارزیابی می کنید؟

پژوهش های کیفی قابل قبول هنوز در کشور انجام نشده و نتایج آن در امور عملیاتی و مطالعاتی دریایی کشور و سواحل شمال و جنوب بسیار واضح می باشد.

۷. بنظر شما مهمترین چالش های علوم و فنون دریایی کشور در رشته تخصص شما در بخش

های آموزشی و پژوهشی چیست؟

۱. عدم عزم و اراده جدی به آموزش و پژوهش دریایی
۲. عدم تفکیک بین علم اقیانوس شناسی و مهندسی دریا در تصمیم گیری ها

۳. کمبود بودجه در مسائل آموزشی و بخصوص پژوهشی دریایی و اینکه ارزش افزوده مطالعات دریایی بسیار قابل تامل می باشد

۸. تا کنون در چه مراکزی فعالیت داشته اید؟
عضو هیات علمی دانشگاه اصفهان - دانشگاه هرمزگان - خرمشهر - عضو هیات امنای پژوهشکده هواشناسی و همکاری با موسسه ماکس پلانک آلمان

۹. هر توضیحی که انجمن را در ارائه مطالب کمک می نماید مرقوم فرمایید

انجمن علاوه بر فعالیت های علمی و جاری باید در فرهنگ سازی و اطلاع رسانی فواید و بازدهی توجه به علوم دریایی برنامه ریزی جدی نماید و به عنوان بخش خصوصی علمی در تمامی امور اقیانوس شناسی کشور نقش آفرینی موثرتری داشته باشد.

۱۰. با تشکر از اینکه وقتتان را در اختیار ما گذاشتید در خاتمه خواهشمندم یک خاطره جالب برای ما تعریف کنید؟

البته نه به عنوان خاطره بلکه اشاره به یک توصیه: چند سال پیش یکی از دانشمندان آلمانی جهت همکاری به ایران مراجعه کرده بود که پس از بازدید مناطق مختلف و درک استعداد های بالقوه دریایی ایران اشاره نمود که ایران با سواحل و نعمت دریا در شمال و جنوب می تواند به لحاظ اقتصاد و توسعه کانون توجه دانشمندان و سرمایه گذاران خارجی شود و تاکید نمود که در دنیا، دریا محور توسعه و توسعه ایران در توجه به دریا خواهد بود و اشاره نمود نفت و گاز شاخصه اقتصاد ایران تلقی می شود در حالیکه موقعیت دریایی ایران شاه کلید توسعه و اقتصاد محسوب می گردد. نگاهی به کشورهای جهان و توجه آن ها به دریا بعنوان محور توسعه از مهمترین عوامل رشد اقتصادی محسوب می گردد که باید گفت در ابتدای راه هستیم.

انجمن علوم
و فنون دریایی
ایران

Iranian Society of Marine
Science & Technology

